

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרפה

ערב שבת קודש
פרשת ניצבים וילך
כ"ד באלול ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

באמירת תהילים לילה ויום⁷¹.

הנוהגים לתת צדקה בכל יום, יתנו היום גם עבור שני ימי ראש-השנה⁷².

לפנות ערב⁷³ לובשים בגדים נאים וחשובים⁷⁴, ויודעים שהקב"ה עושה לנו נס לשפטנו במירת הרהמים⁷⁵.

אין לובשים ה'קיסל'⁷⁶, גם לא הש"ץ והתוקע⁷⁷,

(71) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.

(72) הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, שערי-צדקה עמ' קמב.

(73) בער"ה סמוך לכניסת החג, נהגו רבותינו נשיאינו להיכנס ולשוחח זמן-מה עם זוגתם הרבנית.

אצלם היה הדבר "בדונמא של מעלה" כיוון שבר"ה היא הנסירה ובניין המלכות (שיחות קודש תשל"ה ח"א עמ' 4). וההוראה בעבודה הרוחנית לכאו"א היא, שאצל כל אחד ואחד מישראל יש לא רק הענין ד'משפיע' אלא גם הענין ד'מקבל' - קבלת עול, ובפשטות יותר - שצריך להתמסר להפצת המעיינות (חיזוק) נשי ובנות ישראל (תורת מנחם התוועדיות ח"כ עמ' 270).

(74) לוח כולל-חב"ד. במטה אפרים (תקפא,נה, ע"פ הב"ח והט"ז סי' תקפ"א ומג"א ר"ס תקצ"ז) כתב ללבוש רק נאים אבל לא חטובים כשאר יו"ט (שבגדי יו"ט צ"ל יותר טובים משל שבת כמ"ש בשו"ע אדה"ז סי' תקכ"ט סו"ס ז), אבל בשערי תשובה (ס"ק ו, ובשו"ע השלם - טו) כתב: "והעולם נוהגים ללבוש בגדי יו"ט כשאר יו"ט, רק הנשים לובשות לבנים".

(75) לוח כולל-חב"ד, משע"ת סי' תקפ"א ס"ק ו, וע"ע מטה-אפרים סי' תקפא סי"ה.

(76) בלקט 'והאר עינינו בתורתך' (מוריסטאו, נ.דז. תשס"ה) עמ' רעג מסופר בשם הרה"ח ר"ל שי' ביסטריצקי, שהרבי אמר שקיסל צ"ל בגד שלובשים אותו מעל הראש (כפי שלבשו הרבי והרש"ג), ולא כאלה (המצויים) שפתוחים מלפנים ונרכסים בכפתורים. וע"ע.

(77) כי לדעת אדה"ז (סי' תרי"ט ס"ט) עיקר הטעם שלובשים

אלא ביום-הכיפורים⁷⁸.

מדליקים בזמן הנקוב בלוחות, כמו בערב שבת⁷⁹. מי שלא הדליק אז, תדליק בלילה לפני הסעודה⁸⁰ (מאש הדולקת לפני החג).

גם הפעם מברכת אחרי ההדלקה⁸¹. הברכות בהדלקת הנרות: "להדליק נר של יום הזיכרון"⁸², ו'שהחיינו'⁸³.

איש המדליק, לא יברך⁸⁴ 'שהחיינו'⁸⁵. יש להכין נר גדול (כמו נר נשמה) כדי שיהיה אפשר להדליק ממנו את נרות ליל ב' דראש-השנה. השנה יש לדאוג להדליק ממנו ביום השני של החג נר נוסף, שידלק עד שעת הדלקת הנרות ביום ב' דראש-השנה, ערב שבת שובה.

קיסל "כדי להיות דוגמת מלאכי השרת", וזה שייך רק ביום-הכיפורים - המלך במסיבו' ח"א עמ' קטו.

(78) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.

(79) הקדמת (בן הדרישה' לטור יו"ד ח"א. מטה אפרים סי' תרכ"ה סל"ג. פסק הגאון בעל 'תורת חד', וכן מוכח בלקוטי-שיחות כרך כד עמ' 297 הע' 69 - 'קיצור דיני נש"ק' עמ' לו.

(80) מטה אפרים שם.

(81) שו"ע אדמו"ר הזקן סי' רסג ס"ח. ומלשונו משמע דה"ה כשמדליקין בלילה (וגם איש המדליק - קצות השלחן סי' עד בבדי השלחן ס"ק יט), ודלא כמ"ש במטה אפרים ובאלף למטה שם.

(82) שם, מנהג בית רבנו, כמו בקידוש ובהפטרה - אג"ק ח"ו עמ' קכה. [בירכה שהחיינו - קיבלה עליה קדושת יו"ט, ואינה יכולה להתנות בזה, מובא מעירובין מ,ב].

(83) ספר המנהגים, מנהגי ר"ה.

(84) בירך 'שהחיינו' בהדלקת הנרות, לא יברכה שוב בקידוש - ספרי-המנהגים עמ' 60.

(85) לוח כולל-חב"ד.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיה' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ד באלול ה'תשס"ז – ב' בתשרי ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ד באלול	הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ג-ה.	הל' מעשר פרק ו.	מ"ע קסח.
ש"ק	כ"ה באלול	פרק ו-ח.	פרק ז.	מ"ע קסט.
א'	כ"ו באלול	הלכות שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ח.	מ"ע קעא.
ב'	כ"ז באלול	פרק ד. הלכות קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ט.	מ"ע קעא. קנג.
ג'	כ"ח באלול	פרק ג-ה.	פרק י.	מ"ע קנג.
ד'	כ"ט באלול	פרק ו-ח.	פרק יא.	מ"ע קנג.
ה'	א' בתשרי	פרק ט-יא.	פרק יב.	מ"ע קנג.
ו'	ב' בתשרי	פרק יב-יד.	פרק יג.	מ"ע קנג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	צות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ד באלול	4:14	5:05	5:27	6:23	9:27	12:39	1:11	6:59.0	7:24
ש"ק, כ"ה באלול	4:15	5:06	5:28	6:23	9:27	12:39	1:10	6:57.7	7:22
א', כ"ו באלול	4:16	5:06	5:29	6:24	9:27	12:38	1:10	6:56.4	7:21
ב', כ"ז באלול	4:17	5:07	5:29	6:24	9:27	12:38	1:09	6:55.1	7:20
ג', כ"ח באלול	4:18	5:08	5:30	6:25	9:27	12:38	1:09	6:53.8	7:18
ד', כ"ט באלול	4:19	5:09	5:31	6:25	9:28	12:37	1:08	6:52.5	7:17
ה', א' בתשרי	4:19	5:09	5:31	6:26	9:28	12:37	1:08	6:51.2	7:16
ו', ב' בתשרי	4:20	5:10	5:32	6:27	9:28	12:37	1:08	6:49.9	7:14

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מנויטין (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ניצבים-וילך	6:20	7:32	6:35	7:34	6:27	7:34	6:38	7:34
א' דראש השנה	6:14	חג	6:29	חג	6:21	חג	6:31	חג
ב' דראש השנה	7:25	שבת	7:27	שבת	7:27	שבת	7:27	שבת
האזינו-תשובה	6:11	7:23	6:27	7:25	6:18	7:24	6:28	7:27

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו- המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: chabad@chabad.org.il דואר אלקטרוני: ISSN 0793-7474

באמצעות הטלפון). ומעלה נוספת, כאשר הרב או אחד מהב"ד יקנו לחתומים על השטר⁵¹ 'קרקע כל שהוא' כדי להבטיח את חלות הפרובול כד"ק⁵². וכאשר כל רב וראשיישיבה יודיע על כך בפירסום הכי גדול, יוכלו בוודאי לזכות את כל אחינו בני-ישראל בעשיית פרובול⁵³.

* לפני שיוצאים מבית-הכנסת ונכבד מקום אפשרי, יש להודיע ולפרסם שחייבים לעשות היום 'עירוב תבשילין'⁵⁴, וכיצד עושים זאת.
 * עורכים מגבית ומחלקים 'צורכי החג' לראש-השנה ולכל חגי תשרי לזקוקים לזה (ברומה ל"מעות חיטים" קודם חג-הפסח)⁵⁵.

* נוהגים לכתוב פ"ג (הנשואים) - כמוכן בחגירת אבנט) עבורו ועבור בני-ביתו לבקשת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה. להניחו בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ולשלו (אם באפשרי - בו ביום) על-מנת לקראתו על הציון שלו⁵⁶.

נוהגים להשתטח על קברי צדיקים⁵⁷, והנמצאים בקירוב מקום משתטחים על ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע⁵⁸ וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. מסתפרים⁵⁹, וטובלים⁶⁰ במקווה טהרה לכבוד

51 כנראה קיצור לשון יש כאן, והכוונה להקנות ללוויים של החתומים, כמוכן, ועכ"פ למי מהם שאין לו קרקע כגון בני ישיבות. וצריך לעשות קניין סודר כדי לקיים זאת, הן אחרי התרת נדרים - לאלה שמסרו חובותיהם בע"פ, והן לפני כניסת החג - לאלה שחתמו ומסרו בכתב עבור הרב.

52 כמבואר בשו"ע רבינו בסוף הסעיף הנ"ל.

53 לקוטרישיחות כרך כד עמ' 316, ובלה"ק שערי ה' ומנהג ח"ד, חו"מ סי' יב.

54 ערוך-השולחן סי' תקכ"ז סי"ד.

55 לקוטרישיחות ח"ד עמ' 369.

56 ראה ספר-המנהגים סי"ע 95. ב'לוח השבוע' לג' תמוז, גיליון תרע"ג הערה 20, פורטו כמה מנהגים בקשר לכתיבת פ"ג.

57 רמ"א סי' תקפ"א סי"ד, וראה מטה-אפרים שם סי"ג.

58 ספר-המנהגים סי"ע 55.

59 מדינא מותר גם אחר חצות, שו"ע אדה"י סי' רנא סי"ד (אך הארי"ל היה נוהר - כל השנה - להסתפר קודם חצות דווקא, כף-החיים שם סי"ק יט ומטה-אפרים סי' תקפ"א סי"ג. וכנראה אין מפקדין בזה, וצ"ע - ראה 'התקשרות' גיליון תרע"ו עמ' 14).

60 מחצות היום, לקוטרידיבורים ח"ג עמ' 865. ועיין אלף-המגן למטה-אפרים סי' תקפ"א סי"ק קכא. ליקוטי מהרי"ח ח"ב דף ז,ב.

החג⁶¹.

עירוב תבשילין⁶².

נוטל פת שלמה⁶³ בשיעור 'כביצה'⁶⁴, עם תבשיל חשוב כגון בשר או דג בשיעור 'כזית'⁶⁵, ויתן ביד אחר (לכתחילה - מזכים על-ידי אדם זר בן-מצוות, ולא על-ידי בנו או בתו, אפילו גדולים, אם הם אוכלים משלו⁶⁶) לזכות על-ידי לכל הקהל, ואומר: "אני מוכה לכל מי שרוצה לזכות ולסמוך על עירוב זה". הזוכה מגביה את העירוב טפח מן המקום שהיה מונח עליו, אפילו אם הניחו על-ידי המוגבהת באוויר⁶⁷, וחוזר ונוטל את העירוב מיד הזוכה, ומברך: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצנת עירוב". ואומר: "בדין...⁶⁷" מי שאינו מבין ארמית, צריך לומר בלשון שהוא מבין. תוכן העניין: "בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות, ולבשל, ולהטמין חמין, ולהדליק נר, ולתקן, ולעשות כל צרכינו מיום-טוב לשבת, לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת".

* כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נהג לקבל על עצמו הידור נוסף לפני כל ראש-השנה⁶⁸. וכהוראה כללית נאמר: "בכל ראש-השנה צריך כל אחד לקבל על עצמו זהירות יתרה (הידור) במצוות עשה, וזהירות בסיגי של לא-תעשה, וזהירות יתרה בהנהגה טובה⁶⁹".

משעה אחת קודם תפילת המנחה⁷⁰ עד תפילת ערבית במוצאי ראש-השנה, ישקוד כל אחד ואחד

61 לוח כולל-חב"ד.

62 סידור אדה"י ולוח כולל-חב"ד.

63 ראה שו"ע אדה"י סי' תקכ"ז סכ"ה.

64 בנפח 54 סמ"ק, משקלו לערך 22 גרם.

65 בנפח (ומשקל) 27 סמ"ק.

66 שו"ע אדה"י סי' תקכ"ז סי"ז וסי' שסו סי"ב-יג.

67 כנדרס בסידור תהלת ה' (הישן) עמ' 249.

68 ספר-המנהגים עמ' 56. אמנם במקור הבא, וברוב המקורות שהובאו ב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' קנגד מדובר בר"ה עצמו, ובחלקם - לאחריו.

69 'ספר המאמרים - קונטרסים' לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ח"א עמ' קלב (ושם: "זהירות יתירה במצוות עשה [בלקו"ש דלהלן: בהידור מ"ע], וזהירות בסיגי של לא-תעשה [בתורת מנחם ח"ד עמ' 32: בזהירות יתירה מל"ת], וזהירות יתירה [בתורת מנחם שם: הוספה] בהנהגה טובה"). לקוטרישיחות חלק ב עמ' 348.

70 אודות תוכן התבוננות שצ"ל בתפילה זו, ראה ספר המאמרים תש"ג סי"ע 41.

תשובה מאהבה מסירה כל ההגבלות

כיצד מעמדו ומצבו של כל יהודי מצדיק בקשת שנה טובה ומתוקה?

• מה ההבדל בין רופא לחכם, בין שגגות לזכויות, ובאיזה אופן

יחולו קידושי הקב"ה את כנסת ישראל? • היתרון בעבודת האהבה

- שהאהוב נעשה המציאות שלו • התוצאה: אהבת ה', אהבת ישראל

ונתינת הצדקה - ללא כל חשבונות! • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אפילו שגגות) - לא מספיקה תשובה מיראה [שמטאימה לימי הרחמים והסליחות וימי התשובה שנקראים "ימים נוראים"⁴, על שם העבודה במידת היראה]⁵, שעל-ידה נעשים הזדונות כשגגות, אלא צריכה להיות תשובה מאהבה, שעל-ידה נעשים הזדונות זכויות.

וכיוון שכל אחד ואחד מישאל מבקש ומקבל מהקב"ה שנה טובה ומתוקה בכל הפרטים, משום שאין עליו עבירות כלל, אפילו לא בשוגג - על כן צריך לומר, שבכוחו של כל אחד ואחד מישאל להגיע לשלימות של תשובה מאהבה:

ב. ויש להביא ראייה לדבר מפסקדין בנגלה שבתורה - המקדש את האישה "על מנת שאני צדיק (גמור) אפילו רשע גמור מקודשת, שמה דהרהר תשובה בדעתו"⁶:

א. בעמדנו בימי ההכנה לראש השנה, כאשר כל בני ישראל מבקשים ותובעים וסוף-כל-סוף פועלים הכתיבה והתימה טובה לשנה טובה ומתוקה - צריך כל אחד ואחד להיות במעמד ומצב שאין עליו עבירות כלל, אפילו לא בשוגג [שהרי גם שוגג צריך כפרה משום שנקרא חוטא¹, כמו שכתוב בקרבן חטאת - המובא על חטא בשוגג - "והתוודו את חטאתם אשר עשו"²], שאז ראוי הוא לקבל שנה טובה ומתוקה בכל הפרטים.

כיצד יכולים לבוא למעמד ומצב כזה למרות שבמשך השנה היו עניינים שלא כדבעי למיעבד? - הרי זה על-ידי שלימות התשובה:

מצינו בגמרא³ שיש ב' אופנים בתשובה: (א) תשובה מיראה, שעל-ידה "זדונות נעשות לו כשגגות", (ב) תשובה מאהבה, שעל-ידה "זדונות נעשות לו כזכויות".

ומזה מובן שכדי שהעניינים הבלתי-רצויים שהיו במשך השנה יתבטלו לגמרי (ולא יישארו

(1) פרש"י נח ט, ה. שבועות ב, א (ד"ה תולה).

(2) נשא ה, כז.

(3) יומא פו, רע"ב.

במניין עשרה אנשים כשרים⁴⁶ (ולכל הפחות צריך שיהיו לפניו שלושה)⁴⁷.

פרובול: פסק אדמו"ר הזקן⁴⁸, "לכתחילה יש לעשות פרובול בסוף השישית"⁴⁹. והורה הרבי: "ולפיכך כדאי שלכל אחד (יהיה חוב בכדי שיוכל) לקיים את העניין של פרובול"⁵⁰... הטוב ביותר שיערוך את הפרובול מיד אחרי התרת נדרים, שבאותה שעה מזומנים לפניו בלא-הכי שלושה אנשים כשרים המהווים 'בית-דין', ויכול לומר בפניהם את נוסח הפרובול: 'הריני מוסר לכם כל חובות שיש לי, שאגבה אותם כל זמן שארצה'.

"ליתר נוחות בקיום העניין - היה מהנכון, שכל רב, ראשישיבה וכיו"ב יצרף אליו עוד שני אנשים כשרים ויכתוב את נוסח הפרובול על שטר, שאז יוכל כל אדם להצטרף לפרובול בחתימתו על השטר; או יתירה מזו - יוכל לעשות זאת ע"י שליח (או לבקשו

לאמירת הסליחות)³⁶, וכן להתפלל עם הציבור³⁷. בסליחות אומרים תחנון (=יודו) אפילו לאחר עלות-השחר, אבל לא בתפילה³⁸.

כפיוט 'מרוכים צרכי עמך', בסליחות נוסח ליטא הנוסח הוא "ותיטיב לנו הכתיבה והחתימה"³⁹, וכך תוקן בכת"י באחת מהוצאות קה"ת הראשונות (בכריכה רכה), ולכאורה נכון הוא.

כפיוט 'שלוש-עשרה מידות' יש כמה וכמה שינויים שתוקנו ב'סליחות' בהוצאות האחרונות (מוגה על-ידי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו⁴⁰).

את הקטע "אל תבוא במשפט עמנו" אומרים חזן וקהל פסוק בפסוק.

את הפסוקים "אל תבוא", "והוא ישפוט" נפוץ לאומרים ביחד כפסוק אחד⁴¹.

היום אין תוקעים בשופר⁴², ומי שלא הספיק להתלמד, יעשה זאת בחדר סגור⁴³.

אחרי התפילה⁴⁴ אומרים 'סדר התרת נדרים'⁴⁵,

(36) לוח כולל-חב"ד, ע"פ הרמ"א סי' תקפ"א ס"א.

(37) מטה-אפרים שם סכ"ב.

(38) לוח כולל-חב"ד.

(39) כגון בסליחות 'קודש הלילים' הוצאת לוי-אפשטיין, ירושלים תשכ"ה. וייתכן שאצלנו נעתק (בתחילה - צולם) מתפילת נעילה, ששם מבקשים רק חתימה, ולא שמו לב לתקן, גם לא בהוצאה החדשה דארה"ק.

(40) התיקונים בפנים בפיוט 'שלוש עשרה מידות' הם בכמה שינויים מהנסמן ב'לקוט טעמים ומקורות', וכנראה הוגה שוב. ושמעתי שלראשונה נדפס פיוט י"ג מידות מתוקן בשילהי תשכ"ד בדף בודד (הוצאה קודמת של הסליחות היתה שנה לפני-כן, בשילהי תשכ"ג).

(41) כיו"ב, לפי מנהגי אשכנז אחרים אומרים בקטע "שמע קולנו" את הפסוקים "אמרנו האינה" ו"יהיו לרצון" כפסוק אחד (כמדומני שהש"ך אינו אומר את הפסוק השני בקול), וצ"ב מה הטעם לכ"ז.

(42) לוח כולל-חב"ד, מרמ"א סי' תקפ"א ס"ג.

(43) השלמה לשר"ע אדה"ז ס"ו תקפ"א, במהדורה הישנה עמ' 1364, ובחדשה עמ' תסח.

(44) לוח כולל-חב"ד, ובסידור אדה"ז: 'קודם חצות'.

(45) בנסח התרת נדרים, תיבת "בכולהו" נמשך לפניו - "לכן אני שואל ממעלתכם התרה בכולהו" (ולא "בכולהו אני מתחרט") כן אמרו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב (רשימות הרב לנדא, 'כפר חב"ד' גיליון 986 עמ' 35) והרבי (מראות-קודש ער"ה תשמ"ט), וכן הוא בסידור 'בית יעקב'. מאידך בסידור אוצר התפילות, וכן בסידור יעב"ץ הוצאת 'אשכול' נמשך לאחריו.

בסידורינו מנוקד: "ולא יעשה שום רושם כלל" הש' בקמץ. ואולי הוא טה"ד.

כדי להתהפך מרשע גמור לצדיק גמור (שאז קידושו קידושו) - לא מספיק ש"זדונות נעשות לו כשגגות", מכיוון שהשגגות צריכים כפרה לפי שנקרא חוטא, הרי גם לאחר ש"זדונות נעשות לו כשגגות" (שלא כפי שנקרא בשם "פושע" ו"מורד" ח"ו), נקרא עדיין בשם "חוטא", ובראי שאינו "צדיק גמור"; ורק כש"זדונות נעשות לו כזכיות" נעשה צדיק גמור.

וכיוון שהעילוי של "זדונות נעשות לו כזכיות" (שעל-ידי זה נעשה מרשע גמור לצדיק גמור) אינו אלא בתשובה מאהבה, ולא בתשובה מיראה, או לשם איזו פניה אחרת,

ושהרי הכוונה ב"תשובה מיראה" (בניגוד לתשובה מאהבה שעל-ידיה זדונות נעשות לו כזכיות) אינה "ליראה" דווקא, אלא גם לכל שאר האופנים בתשובה שאינם מאהבה - כמובן מביאור רבינו הזקן בתניא' בתוכנה של התשובה מאהבה שעל-ידיה זדונות נעשות לו כזכיות: "אהבה רבה וחשיקה נפש שוקקה... וצמאה נפשו לה' כארץ עיפה וציה להיות כי עד הנה היתה נפשו בארץ ציה וצלמות היא הסטרא אחרא... ולואת צמאה נפשו ביתר עז.

ועל תשובה מאהבה רבה זו אמרו שזדונות נעשו לו כזכיות הואיל ועל-ידי זה בא לאהבה רבה זו", כלומר, כיוון שה"זדונות" גרמו לו לבוא למעמד ומצב של צימאון גדול ביותר, שזה הוא עניין התשובה מאהבה, לכן, נעשים ה"זדונות" עצמם ל"זכיות", מה שאין כן בשאר אופני התשובה שאינם מאהבה, תשובה מיראה, או לשם איזו פניה אחרת, שבהם לא שייך טעם הנ"ל, נעשים הזדונות כשגגות בלבד,

נמצא, שהמשמעות של הפסקי-דין שקידושו רשע גמור על מנת שאני צדיק גמור נחשבים לקידושו כיוון שהורה תשובה, היא - שאפילו רשע גמור יכול להגיע לתשובה מאהבה על-ידי ההורו תשובה בשעתא חדא וברגעא חדא!

ג. ויש להסיף, שכשם שמצינו בנוגע לבעל המקדש את האישה ("על מנת שאני צדיק גמור כו") - מצינו על דרך זה גם בנוגע לאישה

המתקדשת:

המקדש את האישה על מנת שאין עליה נדרים או מומים - "הלכה אצל חכם והתירה (מן הנדרים) מקודשת, אצל רופא וריפא אותה (מן המומין) אינה מקודשת, מה בין חכם לרופא, חכם עוקר את הנדר מעיקרו (נמצא כמי שלא היה עליה בשעת קידושו), ורופא אינו מרפא אלא מכאן ולהבא" (אבל עד עכשיו היו עליה, נמצא שבשעת תנאי הקידושין הטעתו).⁸

ועל דרך זה בנוגע לקידושי הקב"ה וכנסת-ישראל - שכאשר הקב"ה מקדש את כנסת-ישראל על מנת שאין עליה עבירות (כמו נדרים ומומים), אזי לא מספיקה תשובה מיראה, שעל זה נאמר "ארפא משותבם", "משמע מכאן ואילך כבעל מום שנתרפא שמקצת שמו עליו"⁹ (כמו "אצל רופא אותה אינה מקודשת", כיוון ש"רופא אינו מרפא אלא מכאן ולהבא"), אלא צריך להיות תשובה מאהבה דווקא, שעל-ידיה "נעקר עונו מתחילתו"¹⁰ (כמו "אצל חכם והתירה מקודשת", כיוון ש"חכם עוקר את הנדר מעיקרו"). וטעם הדבר, לפי שבתשובה מיראה "זדונות נעשות לו כשגגות", ששוגג צריך עדיין כפרה ותיקון, ובמילא "מקצת שמו עליו", מה שאין כן בתשובה מאהבה, ש"זדונות נעשות לו כזכיות", לא נשאר שום רושם כלל, ועד שלא שייך אפילו לומר "ארפא משותבם", כיוון שאין כאן "משוובה" כלל, כי אם "זכיות" בלבד.

וכאמור, בעניין זה אין צורך באריכות זמן ועל-דרך מאמר רבינו הזקן¹¹ בנוגע לקביעות בלימוד התורה, ש"קביעות" היא לא (רק) בזמן, אלא בנפש, שכן, בשעתא חדא וברגעא חדא, יכולים - על-ידי "הסתכלות החזקה" (כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר¹²) - להתהפך מן הקצה אל הקצה, ולבוא לתשובה מאהבה, שעל-ידיה "זדונות נעשות לו כזכיות", כך, שכל העניינים הבלתי-רצויים מתבטלים לגמרי ולא נשאר מהם רושם כלל,

(8) כתובות עד, רע"ב (ובפרש"י).

(9) הושע יד, ה. יומא פו, סע"א.

(10) פרש"י יומא פס.

(11) לקו"ד ח"א ז, א. וראה גם סה"מ תשי"א ע"ש 242. ועוד.

(12) ד"ה כי קרוב תרפ"א פ"ו - ש"ייל בקונטרס ח"י אלול (סה"מ תשי"א ע" 335), ולאח"כ בסה"מ תרפ"א ע" שלח.

מתפללים שחרית מיד לאחריה²¹.

באמירת סליחות בבית-המדרש של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לאחר קדיש תתקבל, מסיימים בשירת "רחמנא דעני לעניי ענינא", והרבי היה מעורר את השירה כדרכו בקודש²². האומר סליחות ביחיד, לא יאמר י"ג מידות²³, גם לא בניגון ובטעמים²⁴.

יום שני,

כ"ז באלול, ב' דסליחות

מהיום ואילך עד ערב ראש-השנה ועד בכלל - אמירת הסליחות "באשמורת הבוקר"²⁵. ידוע מנהגנו לברך ברכות-השחר בבית²⁶, ועל-כל-פנים יש לברך, ולפחות את ברכות-התורה, קודם הסליחות²⁷. מכיוון שלמעשה הש"ץ מתעטף בטלית לאחר שהאיר היום, יברך עליה אם מתפלל בה מיד לאחר-מכן²⁸.

יום שלישי

כ"ח באלול, ג' דסליחות

מדברי הרבי נשיא דורנו: "ג' דסליחות הוא

(21) 'סליחות - לקוט טעמים ומקורות! וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כט.

(22) 'אוצר מנהגי חב"ד' שם (ספרי-הניגונים ח"ג, ניגון רמז).

(23) שו"ע הבי" ס' תקס"ה ס"ה.

(24) 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רסה (למרות האמור בעניין זה בשו"ע שם, ראה כפי-החיים ס' קלא ס"ק ג. גם בשו"ת מנחת-אלעזר ח"ד ס' כב מסיק שלא לומר גם בניגון ובטעמים, וכן נהג בפועל - 'דרכי חיים ושלום' אות קצ).

בעניין אמירת 'מחי ומסי', 'מרוך דבשמיא' ביחיד, בלוח כולל-חב"ד הביא שידלגס, כיוון שיחיד מנוע מלהתפלל בלשון ארמי כמבואר בשו"ע רבינו ס' קא ס"ה. אך יש מקום להוכיח אחרת מלשון אדה"ז בסידורו, שהשתייך רק מאמירת 'יקום פורקן' השני ביחיד, ראה 'התקשרות' גיליון ס עמ' 20. הערות הת' ואנ"ש, צפת, גיליון ל עמ' 39.

(25) ספרי-המנהגים, מנהגי ר"ה. (למעשה, במניין של הרבי אמרו סליחות בשעה 07:00).

(26) אג"ק ח"ט עמ' שצ, וראה ספרי-השיחות תש"ד עמ' 20.

(27) לוח כולל-חב"ד, ע"פ שו"ע אדה"ז ס' מו ס"ח.

(28) למרות מש"ב במטה-אפרים שם סעיף ט"ו לברך תמיד, הרי לדעת אדה"ז הנ"ל הערה 17 אין לברך על עטיפה זו כלל, אא"כ היא מיועדת גם לתפילה שאח"כ.

יום מיוחד, ולכן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר מאמר חסידות ביום זה²⁹.

הוראת נשיאנו הקדושים ומנהג משנים רבות, אשר היורד לפני התיבה, ובפרט בימים הנוראים, יעבור תחילה על כל התפילות, ובפרט על כל הפיוטים, לדעת לכל הפחות פירוש המילות כפשוטו, וכמובן מאילו לדעת דיני התפילה בכלל, ודיני הש"ץ בפרט³⁰. ואף אם עשה כך לפני שנה, יעשה כן גם בכל שנה כמה ימים קודם שיורד לפני התיבה בתור ש"ץ³¹. כמובן, על התוקע והמקריא ללמוד היטב את דיני התקיעות כהלכתן, כולל הטעויות והספקות השכיחות בהן³². היום בתפילת מנחה אומרים תחנון³³.

יום רביעי

כ"ט באלול, ערב ראש-השנה³⁴

בקריאת-שמע שעל-המיטה, ביום שלישי בלילה אור ליום רביעי, אומרים תחנון³⁵. אבל בתוך שבעה מותר לו ללכת היום לבית-הכנסת

(29) 'התועודיות' תשמ"ב ח"ד עמ' 2254. וכן נהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה פעמים. וראה לקוטי-שיחות ח"ד עמ' 347 ואילך, וש"נ.

מהנכון שבמשך המעל"ע של יום זה ילמדו עכ"פ חלק מאחד המאמרים הללו (איש כפצו, שהרי ישנם ריבוי מאמרים דיוס זה) - ר"ד משיחת ג' דסליחות תנש"א. והעיקר שכל אחד יוסיף עוד עניין של לימוד, הנהגה טובה וכיו"ב - 'התועודיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 373.

(30) לכאורה - הוראה זו שייכת גם לפיוטי הסליחות. ראה באג"ק ח"ז עמ' שנא, שרצוי שלא להתפלל [כנראה - גם כל השנה] במניין שבו אומר הש"ץ פיוטים באמצע ברכות ק"ש (כהנהגו בכמה קהילות אשכנזיות). מסתמא הכוונה רק כשאינם יודקים לו כתוקע וכיו"ב. וראה בקשר לש"ץ מאנ"ש המתפלל בביהכ"נ דנטוס אחר ב'התקשרות' גיליון תקל"ד עמ' 14 ואילך, ובפרט בהערה 12.

(31) אגרות-קודש ח"י"א עמ' שנג, תש"ו וכו'.

(32) ראה ספרי-המנהגים ס"ע 56.

(33) סידור אדמו"ר הזקן לפני 'למנצח... יענד' (מלבד ומנ"א ס' קלא ס"ו. בשו"ע אדמו"ר הזקן שם, חסר סעיף זה).

(34) כנראה שהרבי לא התענה בער"ה - 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' מח, עיי"ש.

(35) סידור אדה"ז, לפני 'למנצח... יענד' (מאחר שאינו נוהג כיו"ט מיום שלפניו, אלא מעלות השחר, כיוון שאומרים הרבה 'סליחות' באשמורת, שלא כשאר עיו"ט, ואף לא כפי שנהגו בעבר בערב יו"כ - ראה שו"ע אדה"ז ס' תר"ד ס"ד-ה).

לחצות הלילה¹⁵.

יש לפרסם בכל בתי הכנסת (ולא רק לחסידים), שכדאי לקשר את אמירת הסליחות (=תפילה) – בכל אחד מימי הסליחות – עם תורה וצדקה: לפני אמירתה, ללמוד (הפעם – קודם חצות) את מאמר ארמו"ר הזקן ד"ה 'לך ה' הצדקה' הנרפס בתחילת הסליחות, ולפחות תחילתו וסופו, וכן עניין בתורה עם מסקנא להלכה; ולתת צדקה (הפעם – מיד לאחר חצות), כדי שיפעל כהבנה והשגה של הלימוד והתפילה, ואז פועלים את בקשת הסליחות וההמשכה שלאחריה¹⁶.

השליח ציבור מתעטף בטלית בלא ברכה¹⁷. יש להתחיל 'אשרי' בעשרה כדי שיוכלו לומר

אחריו קדיש מיד, ואם השלימו לעשרה מיד אחריו סיום אשרי, יאמר כמה פסוקים וחצי קדיש. אם היו עשרה באמירת הסליחות, אסור לצאת באופן שלא יישארו עשרה לקדיש. אך אם יצאו ונשארו אפילו שישה, יאמר הש"ץ קדיש תתקבל¹⁸.

"הנשמה לך" – הש"ץ מתחיל בקול רם¹⁹.

באמירת 'א"ל רחום שמך' אמר הרבי תמיד כש"ץ: "למען אמיִתך, למען בריִתך" – וכן בכלום.

באמירת 'עננו' מסיים הש"ץ בקול רם במקומות המופסקים בשתי נקודות, דלא כמנהג העולם²⁰.

אומרים 'קדיש תתקבל' אחר הסליחות, גם אם

18) כדין חזרת הש"ץ וכיו"ב, מטה"אפרים ואלף-המגן סי' תקפ"א סעיף י"ז.

19) 'סליחות' – לקוט טעמים ומקורות' מטה"אפרים תקפ"א סי"ח.

20) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' כח.

בס' המנהגים עמ' 55, כתוב "בסליחות אין נופלים על פניהם", וציין הרבי לזה: "ראה מג"א בשו"ע סי' קלא ס"ק ט, בשו"ע רבינו הזקן שם". והנה בשו"ע שם ס"ג איתא "אין נפילת אפים בלילה, ובילי אשמורת נוהגים ליפול על פניהם [=למרות שעדיין **דואי** לילה]. שהוא קרוב ליום". ומביא המג"א הנ"ל מהרקנטי פ' קורח שכתב "להאריך בסליחות עד נכון היום, ואז יפלו על פניהם". ומסיים המג"א "ונראה לי דאם נמשכה תפלת מנחה עד הלילה – לכולי עלמא אין נופלין, דתחילת הלילה – תגבורת הדינין, משא"כ אחרי חצות הלילה". ואילו הט"ז שם

(ס"ק ח) נחלק ע"ז: "ונראה שאין לחוש לזה כל זמן שאין דואי לילה אלא בין השמשות [=פספס לילה], דלא גרע מליל אשמורת שהוא קרוב ליום".

דברי השו"ע והט"ז הובאו להלכה בשו"ע רבינו שם ס"ד [בשו"ע אדה"ז צויין על דברי הט"ז גם לבי, ולא מצאתי שם. הא"ר דייק בדברי המג"א שם בבין השמשות אין נופלין, והכך החיים ס"ק נא מחויב בדעה זו ע"פ הקבלה, אבל במחצית השקל הסתפק אם המג"א יחלוק על הט"ז, ובשו"ע רבינו ברור שהכל מודים ע"ה, וכן המנהג בפועל בין אנ"ש, דלדין ודאי לילה דסליחות גרע מספק דבין השמשות, היינו שפוסקים כט"ז בזה ולא מטעמיה]. עכ"פ מנהגנו שלא ליפול כלל בסליחות נובע מכך שאין נופלין בוודאי לילה כדברי הרקנטי שבמג"א, ובשו"ע

אדה"ז מובאים כ"ש נוהגין", אף שלמעשה נאמרות הסליחות בדורותינו אצל הרבי ובין אנ"ש ביום ממש. וכן מה שמרבים בסליחות ע"ה [יחסית למנהגנו בשאר הימים] ואומרים בו "ויאמר דוד אל גד" אף שלאחר עלות השחר ודאי נחשב יו"ט

(ראה שם בס' תר"ד), כיוון שהסליחות שייכות ללילה. ומהו יש להעיר לעניין אמירת חתנו בתפילת שחרית דע"ק שנמשכה לאחר חצות היום, ראה 'התקשרות' גיליונות: תקס"ז עמ' 15, ותקס"ט עמ' 16.

ובמילא מקבלים בשעתא חדא וברגעא חדא כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה. * * *

ד. [.] אודות החילוק שבין תשובה מיראה לתשובה מאהבה – יש להעיר ממה שכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר שיצא לאור לקראת ח"י אלול¹³, וזה לשונו:

"היראה בנקל יותר להגיע אליה . . . (ו)אהבה הוא קשה יותר", ומהטעמים לזה – כפי שממשיך לבאר במאמר – ש"תנועת האהבה תנועה אחרת

אין צורך באריכות זמן . . . שכן, בשעתא חדא וברגעא

חדא, יכולים להתהפך מן הקצה אל הקצה, ולבוא

לתשובה מאהבה, שעל-ידיה "זדונות נעשות לו כזכות"

ותשוקה גדולה לאלקות עד שנשרפים מגודל האהבה והתשוקה – שנאמר עליהם "שרפים עומדים ממעל לו"¹⁶ ("ממעל" לשם אד"), מכיוון שאהבתם ותשוקתם להיכלל בעצמות אור אין סוף שלמעלה משם אד' ("ממעל לו"), הרי הם נמצאים שם, "ממעל לו". ועל דרך זה בנוגע לתנועת ההמשכה והקירוב שבאהבה, שהולך ומתקרב לדבר האהוב עד שהדבר האהוב נעשה המציאות שלו, ואי-אפשר לחלק ביניהם.

והתוצאה מזה בעבודה בפועל – שאין שום דבר שיוכל למנוע אותו לקיים רצונו של האהוב, עד כדי מסירת-נפש, ועוד יותר מזה!

וכמו שכתוב¹⁷ "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך", היינו, לא רק "בכל נפשך", אפילו הוא נוטל את נפשך¹⁸, אלא גם "בכל מאורך", "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך", שזוהו עניין נעלה יותר מ"בכל נפשך" – כפי שמצינו בנוגע לחנניה מישאל ועזריה, שאף שקיימו הציווי "בכל נפשך", אפילו הוא נוטל את נפשך", שעמדו במסירות נפש

מכמו היראה, דיראה הרי אפשר הדבר שהוא מה שהוא, ויש לו יראה ופחד מאיזה דבר שחוץ ממנו, ומכל מקום הוא במציאותו. והאהבה – תנועתה בנפש קירוב והמשכה, ואם כן אינו לעצמו, כי אם הוא הדבר ההוא למה שיכסוף ויאהב וישתוקק, אשר מובן היטב דאי אפשר שיהיו ב' אהבות, ואם כן בהכרח להפוך לבבו מאהבת עולם הזה לאהבת הוי", וכפי שמביא לפני זה "המאמר המפורסם"¹⁴ דכשם שאי אפשר שישכנו האש והמים בכלי אחד, כן לא תשכון בלב המאמין אהבת הוי' ואהבת עולם הזה".

כלומר: כיוון שתנועת האהבה היא קירוב והמשכה אל הדבר האהוב, מוכרח הוא לצאת ממקומו (מעמדו ומצבו) הקודם ולהתקרב אל הדבר האהוב, וכמו כן אינו יכול להיות בתנועה של קירוב והמשכה לעניין אחר, ובודאי לא לעניין הפכי.

ה. ובנוגע לעניינינו – תשובה מאהבה: אף שאהבה היא עבודה קשה, הרי, הפעולה

15) ראה כש"ט הוספות סל"ח. ושי"ג.

16) ישע"י נ, ב.

17) ואתחנן ו, ה.

18) ברכות נד, א (במשנה). הובא בספרי ופרשי עה"פ.

"ותן חלקנו בתורתך"

יהי רצון מלפניך . . שיבנה בית המקדש במהרה בימינו
ותן חלקנו בתורתך (פרק ה משנה כ)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

בפרק חמישי של פרקי אבות - שלומדים ביום שבת-קודש זה - איתא במשנה: "יהי רצון מלפניך . . שיבנה בית-המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך". מהלשון "חלקנו" סתם, מבלי לפרש איזה חלק - משמע, שקאי על החלק בעולם שיש לכל אחד ואחד מישראל, שניתן לו חלק בעולם כדי לבררו, יחד עם בירור גופו ונפשו ובהמית. ועל זה היא הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שביור החלק בעולם ("חלקנו") יהיה באופן הבירור של תורה ("בתורתך").

וביאור החילוק בין שאר אופני הבירורים לאופן הבירור על-ידי התורה:

... כללות עניין הבירור בדרך מלחמה, שבזה נכלל גם הבירור שבעניין המצוות, ולדוגמה: מצוות תפילין, שלוקח עור בהמה ומעבדו לעשות ממנו תפילין, ויש בזה כמה דינים, כמו עיבוד לשמה וכיוצא בה - הרי צריך להיות בזה עניין של מלחמה, שלא יעשו מעור זה עניינים אחרים, ושלא יתערבו עניינים של פניות (היפך "לשמה"), וכיוצא בזה.

אמנם, הבירור שעל-ידי התורה אינו בדרך מלחמה, כי:

אמרו חז"ל "מאן מלכי רבנן". והנה, סדר המלוכה הוא באופן שכאשר המלך רוצה לפעול דבר מסוים, אינו צריך להתעסק עם הדבר, אלא הוא נשאר בהיכלו, ורק גוזר שייעשה הדבר באופן כך וכך, ובמילא נעשה הדבר כרצונו על-ידי השרים והעבדים, כך שהמלך מצד עצמו אינו צריך להתירא משום דבר, כיוון שאינו בא באופן של התלבשות כו'. באופן כזה הוא בירור התורה - שאין צריך להתעסק בדבר המתברר (ובמילא לא שייך שיהיה אחיזה לרע), כייאם ללמוד בתורה ולפסוק כיצד צריך להיות הדבר על-פי התורה, ובהתאם לכך נעשה הבירור בדרך ממילא.

...וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שביור חלקו בעולם יהיה באופן הבירור של תורה, שאז אין צורך במלחמה, ואין מקום לאחיזה כו'.

אמנם, כדי שיוכל להיות בירור חלקו בעולם באופן בירור התורה, צריך להיות "ותן חלקנו בתורתך", היינו, למצוא את חלקו הפרטי בתורה ("חלקנו בתורתך"), ועל-ידי זה יוכל לברר את חלקו בעולם ("חלקנו" סתם) באופן הבירור של תורה ("בתורתך").

והעניין בזה - שלכל אחד מישראל יש חלק בתורה, בכל התורה, וכמו-כן נמצאים בתורה כל העניינים שלו, כל עניין במקום המתאים לו. וכאשר מכוון לחלק בתורה השייך לעניין זה - אזי יכול לבררו באופן הבירור של תורה.

...וזהו תוכן הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" - שיוכה לכוון לחלק שלו בתורה ששם נמצא גם חלקו בעולם, ועל-ידי זה יוכל לברר חלקו בעולם באופן הבירור התורה.

(תורת מנחם - התוועדות תשי"ג חלק ב' (ח) עמ' 172-176)

ואהבת-ישראל היא, באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, אזי יכול לדרוש שיתנו לו צדקתו של הקב"ה ("לך הוי' הצדקה") באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, היינו, שההשפעה מלמעלה לא תהיה באופן של גבורות, מדידה והגבלה, אלא באופן של התרחבות והתפשטות, למעלה ממדידה והגבלה (כמבואר באגרת הקודש³ ב' אופני ההשפעה מלמעלה).

ובעומק יותר:

כיוון שאהבת-ישראל קשורה עם אהבת ה' (כמוזכר לעיל שג' האהבות, אהבת ה' אהבת התורה ואהבת-ישראל כולא חד), הרי, על-ידי אהבת-ישראל בלי-גבול נעשית גם אהבת ה' (תנועת הקירוב וההמשכה לעצמות ומהות אינ-סוף ברוך-הוא) בלי-גבול, עד שנעשה חד ממש עם מהותו ועצמותו יתברך, וכיוון שהוא יתברך תכלית הטוב, הרי בדרך ממילא יומשך לו גם למטה טוב בלי-גבול, שנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה.

(חלק מהתוועדות ח"י אלו, ה'תשי"א. תורת מנחם - התוועדות תשי"א חלק ב' (ג), עמ' 318-326)

(31 ס"י ג' קיט, א).

מבלי לעיין בשולחן ערוך אם צריך לעשות כך או כך, ולברוק שמא "עבר" חס וחלילה חס ושלום על תקנת אושא!...

- ועל דרך שמוכא בספרים²⁹ על דרך הצחות הטעם שאין מברכים לפני קיום מצות הצדקה, כמו בכל המצוות, שאילו היה חיוב לברך לפני נתינת הצדקה, יהיו כאלה שירצו תחילה לטבול במקוה, או לומר תחילה "לשם יחוד", וכינתיים, מי יודע מה יקרה עם העני... יתכן שהמקוה יהיה סגור, והסידור לא יהיה בהישג ידו, וכיוון שקודם הטבילה במקוה ואמירת לשם יחוד אינו יכול לומר את הברכה, במילא, אינו יכול ליתן צדקה לעני...

בעניינים אלה - צדקה ואהבת-ישראל - אין לעשות חשבונות, ומה גם שחבל על הזמן שמבזבזים על עשיית חשבונות.

1. [.] ובמדה שאדם מודד בה מודדין לו³⁰:

כאשר הנהגתו בצדקה ("החיית את נפש העני")

29 דעת זקנים (איטינגא) פ"ז בשם הרה"ק בעל "בני יששכר" מדינוב. שיח שרפי קודש (ח"א אות תרנו) בשם הרה"ק ר"ב מפשיסחא.

30 סוטה ת, ב ואילך.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

שירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שולוחה 130

ושב ה' את שבותך

קיבוץ גלויות

בפרשת ניצבים נתפרש בתורה אודות הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח-צדקנו - התורה העידה עליו (על מלך השמים) שנאמר (בפרשת השבוע) ושב ה' אלוקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם היה נדחך בקצה השמים וגו', שבו מודגש קשר ושייכות פרשת ניצבים לסיום ושלמות "שבע דנחמתא". ובקביעות שנה זו היתוספה גם הקריאה בפרשת וילך - בה נרמז עניין "ילכו מחיל אל חיל", שעל-ידי זה "יראה אל אלוקים בציון" (כהמשך וסיום הכתוב), בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח-צדקנו, בארצנו הקדושה. . עד לקודש הקדשים - "בציון", פנימיות בית-המקדש עצמו (נוסף על פנימיות ירושלים) - קודש הקדשים.

[.] ויהי רצון שבעמדנו בשבת האחרון שבו נעשה גמר ושלמות ה"שבע דנחמתא" - תהיה שלימות הנחמה בפועל ממש, גאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

ובפשטות - שבשבת זו זוכים לקיום היעוד שבפרשת השבוע: "ושב ה' אלוקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים גו', ובלשון הכתוב שאומרים במנחת ערב שבת "מארצות קיבצם ממזרח וממערב מצפון ומים, ובאופן שיוודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" - ד' פעמים כנגד ד' גאולות, ועד לדרגא החמישית - "חמישית לפרעה"...

ועוד לפני תפילת המנחה ולפני קריאת התורה בפרשת האזינו, רואים בפועל ש"אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם", כיוון שנעשה "וילך", "ילכו גו' אל אלוקים בציון", ובאופן ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף", "במקום אשר יבחר ה'" - שכל בני-ישראל באים לארצנו הקדושה לירושלים עיר-הקודש ולבית-המקדש השלישי, ושומעים קריאת התורה מפי המלך, ועד "מפי הגבורה".

(תורת מנחם - התוועדות' ה'תש"נ חלק ד, עמ' 299-301)

אחדות ישראל בתור צבאות ה'

אחדותם של ישראל (על-ידי התגלות מעלת הפשיטות) קשורה עם ביטול סיבת הגלות (התחלקות ופירוד), אשר על-ידי ביטול סיבת הגלות בטל המסוכך (הגלות), ותיכף ומיד באה הגאולה האמיתית והשלימה, שאז תהיה אחדותם של ישראל בתכלית השלימות. שכן, עם היות שגם לעתיד לבוא תהיה התחלקות לשבטים (כפי שמצינו בנוגע לחלוקת הארץ לעתיד לבוא), ולעשר סוגים, וראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך", מכל מקום יהיו כולם בתכלית האחדות - "נצבים גו' כולכם לפני ה' אלוקיכם".

ועניין זה הוא בהדרגה יתירה כשנמצאים בעקבתא דמשיחא - בחינת "עקב" בזמן (אחרית הימים), שאז גם העבודה היא בבחינת "עקב", "והיה עקב תשמעון". . לאחר חצות יום השישי שהוא כנגד אלף השישי, כולל גם סיום וחותרם וסך-הכול של כל שית אלפי שנין דהווי עלמא [.] .

ולהעיר גם מההפטרות ראשי-השנה בתפילת חנה, שהיא פתחה תחילה לקרות להקב"ה בשם "צבאות", עד לסיום וחותרם ההפטרות "וירם קרן משיחו".

וכן תהיה לנו - גילוי ניצוץ משיח שבכל אחד ואחד מישראל, על-ידי אחדותם של ישראל (האנשים והנשים והטף) שמתבטאת בעניין "צבאות ה'", ועל-ידי זה "יצאו (ויוצאים) כל צבאות ה' מארץ מצרים", ויתירה מזה - "הוציא (ויוציא) ה' את בני-ישראל ממצרים על צבאותם", למעלה מ"צבאות ה'", ועד למעלה מכל שמות ותארים כו'.

(תורת מנחם - התוועדות' ה'תש"נ חלק ב, עמ' 207-208)

הקדושה, כי נדמה לו שאין לו חלק באלוקי ישראל ח"ו, ולכן הוא מנסה לקבל את השפעתו על-ידי הקליפות.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1185)

כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה ושבת עד ה' אלוקיך (ל,א-ב)

בשלמא "הקללה" מעוררת את הלב לתשובה; אך מה ענינה של "הברכה" לכאן? מפרש הבעל-שם-טוב:

למה הדבר דומה, להדיוט שמרד במלך, והמלך, במקום להענישו, מינה אותו למשרה חשובה וכך העלה אותו ממשרה למשרה עד שעשהו משנה למלך. ככל שהיטיב המלך עם ההדיוט, הכיר הלה יותר בגדולתו וברחמנותו של המלך, והצטער ביותר על שהעז למרוד בו. ואף כאן: כשאדם חוטא ומתחייב עונש, ובמקום להענישו משפיע לו הקב"ה טוב וחסד - הרי זה מביאו בסופו של דבר להתחרט באמת על חטאו ולחזור בתשובה.

(כתר שם טוב, עמ' יד)

ובחרת בחיים (ל,טו-יט)

יש לדקדק בזה: מי זה שאינו רוצה בחיים? אדרבה, מי שאוהב חיים, אוהב את ההיפך, היינו תענוגי העולם הזה.

אלא יש מים עליונים, שהם התענוג באלוקות; ויש מים תחתונים - תענוגי העולם. יש לבחור בחיים ובתענוג העליון, בחינת עץ החיים, ולמאוס בתענוגים גשמיים, מים תחתונים, בחינת עץ הדעת טוב רע.

(לקוטי תורה ואתחנן יא, ב)

תקרא את התורה הזאת (לא,יא)

המלך היה קורא (רש"י)

על כל יהודי להקהיל ולקבץ את כל כוחות נפשו וכל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ולהכניסם ב'בית-המקדש' הפנימי שלו. הקהלה זו נעשית על-ידי ה'מלך', על-ידי ביטול וקבלת עול מלכות שמים.

(לקוטי שיחות כרך יט, עמ' 327)

הקהל את העם (לא,יב)

אותו היום כוהנים עומדים בגדרים ופרצות, וחוצצרות של זהב בידים, תוקעין ומריעין ותוקעין (להקהיל את העם אל בית-המקדש). כל כוהן שאין בידו חוצצרות, אומרים - דומה זה שאין כהן הוא (תוספתא סוטה פ"ז)

כל יהודי הוא בבחינת 'כוהן', ככתוב (יתרו יט) "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים". חובתו של כל יהודי היא אפוא (ובמיוחד מי שמכהן כרב ומנהיג רוחני) לעמוד ב'גדרים ופרצות' ו'לתקוע בחוצצרות' כדי להקהיל את העם ולהביא להם את דבר ה'.

(לקוטי שיחות כרך יד, עמ' 127)

פרשת ניצבים וילך

פרשיות ניצבים וילך

עבודת התפילה היא דוגמה לחיבור שתי התנועות המנוגדות של "ניצבים" ו"וילך": בעת תפילה שמונה-עשרה עומדים 'כעבדא קמיה מריה', מבלי לזוז ("ניצבים"), ועם זה מתנועעים בחיות ובהתלהבות ("וילך").

ועל דרך המסופר על אדמו"ר האמצעי שנהג להתפלל ללא כל תנועות חיצוניות, ועם זה היו ניגרים ממנו פלגי זיעה...

(שיחת ש"פ ניצבים וילך תשמ"ג, תורת מנחם התוועדות תשמ"ד ח"ד עמ' 2038)

מחוטב עציך עד שואב מימין (כט, ט"י)

פירש אדמו"ר הזקן:

"מחוטב עציך" - יש "לחטוב" ולעקור את ה"רבות מחשבות בלב איש" (עציך לשון עצה). "שואב מימין" - יש לשאוב את המים המצמיחים כל מיני תענוג.

(היום יום יט אלול)

מוסיף כ"ק אדמו"ר:

עבודה זו שייכת לא רק ליושב אוהל אלא גם לבעל-עסק. שהרי חוטבי העצים ושואבי המים היו כנענים שנתגיירו בימי משה, כפי שרשי"י מפרש כאן, והפירוש של "כנען" הוא סוחר, כמו "איש כנעני" (וישב לה), שרשי"י מפרש "תגרא".

והכוז לעבודה זו בא מה"משה" שבנשמה - ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים".

(לקוטי שיחות כרך יד, עמ' 117)

והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך (כט, יח)

הפירוק עול מתברך בלבבו שדווקא התנהגות שלא עלי-פי תורה תביא לו שפע רב בענייני העולם. ידוע שהקליפות מקבלות את השפעתן מבחינת אור מקיף, ללא חשבון, וכתוצאה מכך נמשך לאומות-העולם שפע רב של עושר וכבוד בעולם הזה; ואילו בני-ישראל מקבלים את השפעתם מאור פנימי, "אור בכלי" דווקא, ולכן ההשפעה היא עם חשבון. העובר עבירה מקווה אפוא שכאשר יפרוק עול יקבל את השפעתו כפי שמקבלות אומות העולם - ללא חשבון ובשפע רב. אך האמת היא שיהודי מוכרח לקבל את השפעתו דרך התורה, ולא יוכל לקבל השפעה מבחינת המקיף אלא לפי שעה בלבד.

(קונטרס ומעין, עמ' 72)

מוסיף כ"ק אדמו"ר:

תרגום יונתן מתרגם "והתברך" - "ויתייאש". כלומר: החוטא מתייאש מלקבל את השפעתו מעולם

הנהגת הראש - בראש-השנה

- בתשרי לא היה זמן לקריאת מכתבים, אך הרבי ביקש להמשיך לדווח
- מה למדים מהנהגת הנשיאים בערב ראש-השנה? • חידוש במאמר
- ראש-השנה תשי"ב • האם יש לערוך סעודה בליל ערב ראש-השנה? •
- ומה אירע כאשר לא נמצא בבית רבנו רימון בליל א' של ראש-השנה?

כשחזר הרבי על הדברים, התבטא שזהו דבר חידוש שהרי מפורש בתנאי שהמלאכים אינם בעלי בחירה, וכאן מבאר שהם בעלי בחירה!

לית מידי דלא רמיזא...

דבר פלא מצינו בשיחת יום ב' של ראש-השנה תשמ"ה, בשנת פטירת הרבנית הצדקנית מרת חיה מושקא ע"ה - אז האריך הרבי לדבר (תורת מנחם התוועדות תשמ"ה כרך א' עמ' 39) על הנהגת רבותינו נשיאינו להיכנס ולשוחח זמן מה עם זוגתם הרבנית סמוך לכניסת החג. וכה אמר:

מכיוון שבראש-השנה מודגשת מעלת האשה - מתבטא הדבר גם בהנהגת רבותינו נשיאינו, שבערב ראש-השנה, סמוך לראש-השנה, היו נכנסים לשוחח זמן מה עם זוגתם הרבנית. הוסיף ופירט:

ומכיוון שהנהגה זו נתגלתה לנו ומפרסמים זה - לאחר משך זמן שלא ידעו על דבר הנהגה זו, וגם לאחר שנודע הדבר, לא שמו לב כל-כך [כעין] אמרם ז"ל "מילתא דלא רמיא עליה דאניש.. לאו אדעתיה" ("לשום אל לבו.. להיות זכור") (שבועות לד, ב ובפרש"י. וראה רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק ו' הלכה ד') - הרי זה הוראה לכל-אחד ואחד.

"ותוכן ההוראה", המשיך הרבי, עד כמה נוגע

בדרך כלל הבהיר הרבי "שמפני רוב הטרדות שבימים אלו, החל מחודש אלול, ועול] א[חת] כ[מה] ו[כמה] בחודש תשרי - אין הזמן גרמא לענות לכל[ל] א[חד] ו[אחד]" (וא"ו תשרי תשמ"ב 'תורת מנחם' התוועדות תשמ"ב סרך א' עמ' 73).

אך בדבר כתיבת מכתבים ומסירת דו"ח - הנה דברים שכתב הרבי להרה"ח ר' יהושפט שי' אלפרט, בכ"ד באלול תש"כ, בעת ששימש מנהל בית-הספר אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש במושב ברוש שבררום:

במוענה לכתבו - מהנכון שיכתבו לכאן (או להנהלת הרשת באה"ק, והעתקה לכאן) אחת לשבועיים - מלבד בזמנים מיוחדים שיש ענין בתכיפות יותר וכמו בחודש תשרי וכיון [צא] ב[זה].

מאמר של ראש-השנה

בראש-השנה תשי"ב אמר הרבי מאמר חסידות דיבורי-מתחיל "כבוד מלכותך יאמרו" (תורת מנחם כרך ד' עמ' 3 ואילך). בקטע הראשון חזר הרבי על מאמרו של אדמו"ר הזקן מרשימה של ר' פינחס רייזעס. בגוף הדברים נאמר שם:

אבל בבריאה-יצירה-עשייה עולם הפירוד, אפילו מלאכים אשר צבא השמים לך משתחוים אף-על-פי-כן הם בחינת יש ונפרד, דבר חוץ, בעל בחירה, אפקוהו למט"ט וכו'...

וחשוב עניין "שלוש בית", שהרי דעת לנכון נקל גודל ויוקר מעלת הזמן של רבותינו נשיאינו, ועל-אחת-כמה-וכמה בערב ראש-השנה וכו', ואף-על-פי-כן היו נכנסים לשוחח עם הרבנית".

[בהזדמנות נוספת (יום ב' דראש-השנה תשל"ה - 'שיחות קודש' תשל"ה כרך א' עמ' 4) הסתפק הרבי בביאור קצר להנהגה זו ואמר, שמכיוון שראש-השנה הוא עניין בניין המלכות (נוקבא) למעלה, הרי בדומה לנאמר בתניא ש"האבות הן הן המרכבה כו'", על דרך זה היתה הנהגת רבותינו נשיאינו בדוגמה שלמעלה, ומכיוון שלמעלה מתקיים אז עניין בנין המלכות, כך היה אצלם].

סעודה כהלכה

בצום גדליה תשנ"ב, בעת שיחת ה'דברי כיבושין', הזכיר הרבי את תוכן דברי הטור (אורח-חיים סוף סימן תקפא) שכבר בערב ראש-השנה "לובשים לבנים ומתעטפים לבנים.. ואוכלין ושותין ושומחים.. לפי שירועין שהקב"ה יעשה להם נס".

הרבי העיר אז לגבי הסעודה "סעודה גדולה" גם בערב ראש-השנה - בליל ערב ראש-השנה או במשך המעט - לעת, ובוודאי נהגו כן גם בערב ראש-השנה זה.

[החידוש בדבר הוא שלכאורה מובא בשולחן ערוך (תקפא, ב) שנוהגים להתענות בערב ראש-השנה - אם כי הרבי עצמו לא נהג (ממש) לצום. ראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' מח אות מט; ואולי משום זה באה ההוספה שזה נעשה בליל ערב ראש-השנה. - מ.ל.]

הנהגת הנשיאים בליל א' של ראש-השנה

בשנת תשנ"ב (ספר השיחות תשנ"ב עמ' 13 הערה 19) התבטא הרבי:

ידוע על-דבר גודל הפלאת עבודתם של רבותינו נשיאינו בתפילת ערבית דליל א' דראש-השנה, וכפי שראו אצל כבוד קדושת מורי-וחמי אדמו"ר נשיא דורינו, וכל רבותינו נשיאינו שלפני-זה, וזוהו מובן שמעין זה ושמין מינהו צריך להיות גם אצל כל אחד ואחד מהחסידים.

אצל הרבי לא היה הדבר ניכר בצורה גלויה, כמו בענין האריכות, שכן היה מתפלל עם המניין.

אמנם, ביום ב' דראש-השנה תשי"ב (תורת מנחם כרך ד' עמ' 10) ציווה לנגן במהלך ההתוועדות שהתקיימה לראשונה ביום זה - "די ראש-השנה/דיקע תנועה" [=התנועה והניגון של ראש-השנה]. הוא הניגון שעמו היו מתפללים רבותינו נשיאינו את תפילת ערבית בליל א' דראש-השנה.

מנהג אכילת הרימון וזמנו

ביום ד' פרשת ניצבים כ"ה אלול תנש"א השמייע הרבי שיחה (תורת מנחם תנש"א כרך ד' עמ' 323) ובמהלכה התייחס לשבעת המינים. וכעין "בדרך אגב" ציין: ולהעיר משייכות "רימון" לראש-השנה, כפי שמביא אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו (אף שלא הביאו בסידורו) "יש אוכלין רימונים".

כאן העיר הרבי כמה הערות בקצרה:

ההלכה בשולחן ערוך הובאה באורח חיים סימן תקפג סעיף ד - ולהעיר, שענין זה הובא בשולחן ערוך אדמו"ר במקום שלכאורה אינו מובן לגמרי. והמור"ל של תורת מנחם מפענח כך: אולי הכוונה שלכאורה צריך להיות מקומו בסעיף א, ששם מונה כל הדברים שנוהגים לאכול בראש-השנה ואומרים כו' (וכן הוא ברמ"א), ולמה כתבו בסעיף בפני-עצמו, יחד עם טיבול פרוסת המוציא בדבש, ואכילת משמנים וממתקים].

וכדי שלא יתעוררו שאלות וספקות בנוגע לאמירת (ברכה על הרימון בפני עצמו, וכן) ברכה אחרונה לאחר אכילת הרימון, אם אכלו שיעור שלם [וכיוון שבראש-השנה כתיב "אכלו משמנים גו' מנות גו'", הרי בוודאי שצריכים לאכול שיעור שלם] - כדאי לאכול בתחילת הסעודה (לאחרי נטילת ידים וברכת המוציא [=כנראה הכוונה לאחרי אכילת התפוח, שאז אין צריך לברך על הרימון ברכה בפני עצמה - הערת המור"ל שם]), על דרך מה שכתב אדמו"ר הזקן בסידורו "נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש בתחילת הסעודה", שאז אין צריך לברך אחריו (אף-על-פי שפירות שנאכלין בתוך הסעודה צריך לברך לפני-הם), כיוון שנפטר בברכת המזון (כידוע שיחת מו"ח אדמו"ר בענין זה).

מעשה ברימון

שנה אחת, בליל א' דראש-השנה, בבית כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, כשהגיעה שעת אכילת הרימון, שמו לב המסובים שלא הונח רימון על השולחן. הרבי שאל היכן הרימונים ונענה כי למרות ההשתדלות להשיגם, לא היו בנמצא בחנויות. הרבי שלח את אחד הנוכחים לרדת לחדרו הקדוש ולהביא מאחת המגירות רימונים שיש בה. הלה חזר בידיים ריקות והתנצל שלא נמצאו שם. הרבי שלחו שוב (אחרי שפירט: חפש שם ושם, ותיאר לו במדויק את המקום) אך הלה שב בשנית, ונשלח בשלישית.

אז נעמד יהודי נשוא-פנים מארץ הקודש ת"ו ואמר לרבי שהביא עמו רימונים מארץ-הקודש, והוא יודע בוודאות שהם נטולי כל חשש של תרומות ומעשרות וכיוצא-בהן. הרבי נטל את הרימון הביט בו, אך הניחו בצד בלי לומר דבר.

השליח שב בשלישית בידיים ריקות, ונתבקש ללכת ברביעית. בינתיים הזכיר שוב האורח בהתלהבות את הרימון שהביא, ומרוב התרגשות כמעט בכה. כששב השליח שוב בידיים ריקות אמר הרבי: מן הסתם כך נגזר; הבה נמשיך הלאה ("מסתמא איז אַזוי באַשערט, לאַמיר גיין ווייטער")...

גם קטני קטנים - בתקיעת שופר

בעניין תקיעת שופר התבטא הרבי ב'יחידות' בסיום חודש תשרי תש"נ (תורת מנחם - התוועדויות תש"נ כרך א' עמ' 257):

תקיעת שופר בראש-השנה למרות שהיא מצוות-עשה שהזמן גרמא ורק האנשים מחוייבים בה - הרי כנהג ישראל להתאסף כולם יחדיו, הן האנשים והן נשים, ואף להביא את כולם לשמוע תקיעת שופר, ואפילו קטני קטנים שעדיין לא שייכים להבין את תוכן הברכה - גם הם עונים בקול ("שרייען זיי אויס") עם כולם יחד אמן.

"ונתנה תוקף" - רק ברכות!

בין אמרות הקודש בשיחת "דברי כיבושין" של

צום גדליה תשנ"ב (תורת מנחם תשנ"ב כרך א' עמ' 34) התייחס הרבי בהרחבה לתפילת "ונתנה תוקף" - תפילה שחזרה על-ידי רבי אמנון ממגנצה - וכה אמר:

לבני-ישראל הוענק התוקף שיוכלו לפעול שמכל העניינים - גם אותם הבלתי-רצויים שנוכרו בתפילת "נתנה תוקף" - תהיה תוצאה אחת ויחידה, אותה ממושיכים מיד אחרי שמסיימים תפילה האמורה - "כתר יתנו לך"...

ויתרה מזה, המשיך הרבי, כאשר תפילת "נתנה תוקף" (על פרטיה המהווה הכנה ל"כתר יתנו לך") נאמרת באופן ש"אבא קורא" (על משקל הסיפור החסידי "כשאבא קורא לא נשמעים עניינים שהם היפך הברכות") כולל גם מתוך ידיעה שממנה באים ל"כתר יתנו לך", אזי לא נשמעים מלכתחילה עניינים דהיפך הטוב.

בדברו על התוקף שניתן לבני-ישראל (צוטט לעיל), הבהיר:

כנרמז ב"נתנה תוקף": "נתנה" (גם) מלשון נתניה, "וכל הנותן בעין יפה הוא נותן", ו"נתנה" תוקף - תוקף לבני-ישראל.

בשנת תשי"ד ('אגרות - קודש' כרך ט' עמ' 50) כתב הרבי שורת הערות לספר מסויים, ובהן התייחס לסיפור הקשור בפיוט "ונתנה תוקף" - וכה כתב:

במה שהעתיקו מספרים שקדמוהו שר' אמנון פסק דינו כמה שיענישוהו הנה צריך עיון אם אמיתי הוא, כי אסור לחבול בעצמו. וידוע שכמה עניינים ב'שלשלת הקבלה' מופקפקים ולא אמיתין[ם], וכמואב בכמה מקומות.

מראש-השנה לשבת שובה

ביום ב' דראש-השנה תשמ"ח אמר הרבי (תורת מנחם התוועדויות תשמ"ח כרך א' עמ' 42):

ובפרט שלאחרי ראש-השנה נכנסים מיד לשבת שובה שאז ניתוסף גם העילוי דעבודת התשובה, היינו, שמלבד העילוי דצדיקים (דרגתם של כל אחד ואחת מישראל בראש-השנה) ניתוסף גם העילוי דתשובה.. דוגמת חידושו של משיח צדקנו...